

**פרשת "וארא"**

גיליון: 223 | שנה ד'  
שנת התשע"ז

הכינו! שבוע הבא גיליון  
מיוחד ומכתב רבותינו  
רה"י שליט"א בעניין  
סגולת הזיכרון לשבוע  
פרשת "בשלח"

# אשכול יוסף

חידושים נפלאים בפרשת השבוע ומועדי ישראל

מאת הצב"י רבי יוסף חי סימון טוב שליט"א מחה"ס "כרם יוסף"  
ראש ישיבת המתמידים "אור התורה" ליוני דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת מרנן ורבנן מעתיקי השמועה ארזי הלבנון הגאונים הגדולים רבותינו ראשי הישיבות

ראש ישיבת "פורת יוסף" מוהר"ר משה צדקה שליט"א ראש ישיבת "חברון" מוהר"ר דוד כהן שליט"א חבר מועצת גדוה"ת

**"ומשה בן שמונים שנה ואהרן בן שלוש ושמונים שנה בדברם אל פרעה" (ז' ז')**

## לאיזה תועלת מספרת התורה בני כמה היו משה ואהרן בעת שדיברו לפרעה?

הנה במשך ההיסטוריה, מאז בריאת העולם, היו מאורעות נשגבים, בהם עמדו מנהיגי הדורות, האבות הקדושים, זקנים ונביאים, וכן הלאה, לפני משימות גדולות שבהן היה תלוי המשך קיום כלל ישראל, והיותו עם לה' ולתורתו. אברהם אבינו התנסה בעשרה ניסיונות, הושלך לכבשן האש, יצחק אבינו נעקד על קדושת ה', יעקב אבינו ברח מפני עשיו אחיו שביקש להורגו, ועוד כהנה וכהנה, ובכל זאת התורה לא טרחה לפרט בני כמה היו באותה שעה, ואילו בפרשתנו כאשר משה ואהרן עומדים לפני פרעה לבקש ולהתחנן להוציא את עם ישראל ממצרים, התורה מדגישה בני כמה היו: "ומשה בן שמונים שנה ואהרן בן שלוש ושמונים שנה בדברם אל פרעה", והדבר אומר דרשני, לשם מה ולאיזה תועלת הוצרכה התורה לציין בני כמה היו משה ואהרן?

**ביאור א' - להורות שלמרות זקנותם השכימו והזדרזו לרצון קונם**

הנה דבר זה כבר נפתח בראשונים, ומצינו להספורנו שפירש שהכתוב בא לומר שלמרות זקנותם, השכימו והזדרזו לרצון קונם. ופירושו קצת צ"ע, וכי הוצרכה התורה להשמיענו דבר זה, והלא לכאן זהו דבר פשוט שמשה ואהרן הזדרזו תמיד לרצון קונם, אף בעת זקנה מופלגת יותר, ועוד קשה שכבר נאמר בתורה בפירוש אודות משה רבינו (דברים ל"ד): "ומשה בן מאה ועשרים שנה במוותו לא כהתה עינו ולא נס לחה", ואיתא בספרי אמר רבי אליעזר בן יעקב, אל תקרא "לא נס לחה" לשון עבר, אלא "לא נס לחה" לשון הווה, וכל הנוגע בבשר משה ליחה פורחת ממנו. ובגמרא (חולין כד): מסופר אודות רבי חנינא שהיה בן שמונים שנה והיה עומד על רגלו אחת וחולץ מנעלו ונועל מנעלו, ואם כן משה רבינו, שהיה לפני שירדה חולשה לעולם, על אחת כמה וכמה שהיה זריז לעבודת השי"ת.

**ביאור ב' - לשבחם שהתנבאו בזקנותם בשונה מכל הנביאים**

האבן עזרא גם כן עומד על מדוכה זו, וכתב לבאר: "הזכיר שנותיהם, להורות כי לא מצאנו בכל המקרא נביאים שהזכירם הכתוב שהתנבאו בזקנותם אלא רק אלה, כי מעלתם גדולה מכל הנביאים, ולהם לבדם היה מדבר השי"ת בעמוד ענן". אך לכאן גם פירושו צ"ב שאם כן היה לתורה להזכיר את שנותיהם בנביאות בזמן שהזדקנו עוד יותר, שהרי משה ואהרן התנבאו אחר כך עוד פעמים.

טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף

# הזפייע בס"ד הספר "כרם יוסף" ב"ב

חידושים וביאורים על סדר הדף

👉 בין הנושאים השונים

6 יישובים היאך הקב"ה החריב את בהמ"ק לפני שבנה אחר?

3 יישובים היאך קבעו חז"ל שרבנן לא צריכים שמירה

והלא מצינו לת"ח שטבחום והרגום?

8 יישובים היאך כופין על מצות ת"ת והלא מתן שכרה בצידה?

13 יישובים היאך אברהם קידש את שרה בטרם שיראנה?

4 יישובים היאך הועילה מכירת קבר עשו ליעקב

והלא המוכר קברו לחבירו המכירה בטלה?

מחיר מיוחד לרגל ההוצאה:

(כ' 200 עמודים, 25 ₪ בלבד!)

02-5373570 054-84-60007

כמו כן ניתן להשיג את שאר ספרי המחבר על מסכתות, גיטין, קידושין, בבא קמא, סוטה

מתוך הסכמת מורנו הגאון הגדול ר"י "חברון" רבי דוד כהן שליט"א חבר מועצת גדוה"ת:

"וכבר ספריו הנפלאים כרם יוסף נתקבלו באהבה ובחיבה בעולם התורה, בישיבות הקדושות, והרבה נהנים מזה, והביאו תועלת רבה, ונוכחתי כי הוא מלא וגדוש בחידושי תורה ערבים ושמחים הנאמרים בהשכל ובדעת בעומק העיון ובהיקף רב, ובעז"ה יתקבל באהבה וחיבה בבי מדרשא ויהיה לתועלת ולברכה"

## ביאור ג' - כוונת הכתוב שעם ישראל יאמינו למושה ואהרן מפני זקנותם

האור שמח בספרו משך חכמה, כותב: "ומשה בן שמונים שנה ואהרן בן שלוש ושמונים שנה בדברם אל פרעה", כלומר שדוקא משה ואהרן התנבאו, לפי שזקנים היו, ולכן עם ישראל יאמינו בהם, בבואם לבשרם בשורת הגאולה, ולא ירמום להוציאם למדבר. ודבריו מרפסין איגרי, וכי עם ישראל האמינו במשה ואהרן מפני זקנותם, והלא האמינו בהם מפני צדקותם וקדושתם, או מפני הסימנים שהקב"ה מסר להם. ועוד קשה שאין הזקנה ראייה כלל לאמיתות הדברים, וכמו ששנו רבותינו (ברכות כט.): "אל תאמין בעצמך עד יום מותך, שהרי יוחנן כהן גדול שימש בכהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי".

## ביאור ד' - הכוונה שעמדו לפני פרעה ביום הולדתם שהוא יום מסוגל

בירושלמי (ראש השנה פ"ג ה"ח) מסופר, שכאשר עמלק יצא להילחם בישראל, הוא בחר מבין כל אנשי צבאו, החיילים שאותו היום שיוצאים לקרב הוא יום הולדתם, לפי שלא במהרה אדם נופל ביום גנוסיא שלו, ופירש הקרבן העדה: "לא במהרה אדם ניזוק ביום הולדתו, שאז המזל שולט", ויסוד לזה מצינו גם בבבלי (מגילה יג:), שהמן הרשע הפיל גורלות לדעת מתי הזמן המסוגל ביותר להפיק זממו הרע להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים חלילה, מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, וכיון שנפל הגורל בחודש אדר שמח שמחה גדולה, אמר נפל לי גורל ביום שמת בו משה, ולא היה יודע שבשעה באדר מת משה, ובשבעה באדר נולד! הרי לך שיום ההולדת מסוגל, שלפי שהוא יום הולדת משה היה זה סגולה לבטל מחשבת המן הרשע, (וע"ע בזה בחיבורי מעדני יוסף, ברית מילה, סי' כ"ג). ובעקבות הדברים האלה, הורה מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א לאחד שהוצרך לעבור ניתוח, שיקבע את הניתוח במועד יום הולדתו, וכן מצינו להגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שהורה לאחד שהיה לו משפט, שידחה את המשפט ליום הולדתו.

לאור יסוד זה ביאר בספר תורת שמואל (בפרשתינו) שבא הכתוב לרמוז שבאותה שעה שעמד משה רבינו לפני פרעה היה זה בעת יום הולדתו, כדי שמזלו יגבר בדברו לפני פרעה. ולכאן פירוש זה תמוה, וכן דקדק בתורת שמואל, שהרי רבינו בחיי (י', ה') מבאר שמושה התחיל לבוא לפני פרעה בחודש ניסן ויום הולדתו של משה בשבעה באדר, ועוד קשה שאם כן למה הדגיש הכתוב בן כמה היה אהרן, והלא נפטר בא' באב, ואפשר שגם מת ביום שנולד, כמו"ש (קידושין לח). שהקב"ה משלים שנותיהן של צדיקים מיום ליום, וכן כתב הפנים יפות, (במדבר ל"ג, ל"ט). ויותר יש להקשות שהלא משה ואהרן הלכו לפני פרעה בשליחות השי"ת להוציא את עם ישראל ממצרים, וממילא אינם זקוקים לסגולות וסיועים שיהיו דבריהם מתקבלים, מה גם שלא היתה כאן כוונה מאת השי"ת שיוכלו לפעול ולכבוש את ליבו של פרעה לשחרר לאלתר את ישראל ממצרים, וכמו שטרם לכן נאמר: "ואני אקשה את לב פרעה והרבתי את אותותי ואת מופתי בארץ מצרים!"

## ביאור ה' - הדיבור עם רשע מזיק ולולא שהיו משה ואהרן זקנים בחכמה ויראה לא הורשו לדבר עם פרעה

עלה בדעתי לתרץ בס"ד שהכתוב בא להורות שלולא שמושה ואהרן היו בני שמונים, זקנים מופלגים בתורה ובעבודת השי"ת, לא היה הקב"ה שולח אותם להיכנס אל תוככי ארמונו של פרעה, ולעמוד לפניו, אחרי שהרבה לחטוא ולפשוע, ועשה עצמו עבודה זרה, ולכן השהות במחיצתו והדיבור עימו יכול להזיק מאוד לנפש האדם, וכמו שמצינו (מגילה כח). שכהו עיניו של יצחק משום שהסתכל בעשיו הרשע, וכן אמר שלמה בחכמתו (משלי י"ח) "שאת פני רשע לא טוב", ועל אחת כמה וכמה יכול להזיק הדיבור עם אדם כופר ורשע, צא ולמד ממה שדרש רבי יוחנן (מו"ק יז. חגיגה טו:), את מאמר הכתוב (מלאכי ב') "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא", אם דומה הרב למלאך ה' יבקשו תורה מפיו, ואם לאו אל יבקשו תורה מפיו. הרי שאפי' תורה אסור לקבל ממי שאינו הגון, על אחת כמה וכמה שיוזק הדיבור עם מי שהוא ריק ואינו מאמין בהשי"ת. ועל כן בא הכתוב להדגיש שמפני שמושה ואהרן היו כבר בני שמונים, מופלגים בחכמתם ויראתם, לכן נשלחו לעמוד לפני פרעה. ואפשר שזהו כוונת המדרש (שכל טוב, בפרשתינו): "ומשה בן שמונים שנה ואהרן בן שלוש ושמונים שנה בדברם אל פרעה, כבר הגיעו לגבורות, כדכתיב (תהלים צ') ואם בגבורות שמונים שנה".

## תשית לראשו

### עטרת פז

כבוד מעלת ידידנו היקר  
והנעלה אור כלי חמדה  
רב פעלים לתורה ולתעודה  
מיחידי סגולה נטע נאמן  
ידיד ישיבתנו הקדושה  
כש"ת רפי פנחסוב הי"ו  
ימלא הקב"ה כל משאלות  
ליבו לטובה ולברכה  
ובכל אשר יפנה ישכיל  
ויצליח מתוך בריאות איתנא  
ונהורא מעליא לו ולנוות ביתו  
תחי לאורך ימים ושנות חיים  
וכבוד וכל טוב.

## ברכות לראש

### משביר

כבוד מעלת ידידנו היקר  
והנעלה אור כלי חמדה  
רב פעלים לתורה ולתעודה  
מיחידי סגולה נטע נאמן  
ידיד ישיבתנו הקדושה  
כש"ת יוני מחמולי הי"ו  
ימלא הקב"ה כל משאלות  
ליבו לטובה ולברכה  
ובכל אשר יפנה ישכיל  
ויצליח מתוך בריאות איתנא  
ונהורא מעליא לו ולנוות ביתו  
תחי לאורך ימים ושנות חיים  
וכבוד וכל טוב.

ועפ"ז יש ליישב היאך מתחילה משה רבינו מיאן ללכת לפני פרעה בטענה שהוא ערל שפתיים, ברם לאור האמור יש לומר שזו היתה גוף כוונתו, ועל זה השיבו השי"ת מי שם פה לאדם, כלומר מי נתן לאדם יצר הטוב ויצר הרע, וכיון שהוא מוכרח ללכת לשליחות זו, אין לו לירא שמוא ינוק, ומ"מ שלח עימו את אהרן.

**ביאור ו' - הקב"ה בדק ובחן את משה במשך שמונים שנה אם ראוי להנהיג**

מצאתי פשט נוסף וחזק, והוא חידוש נורא לתלמיד הרשב"א בספרו תורת המנחה (פרשת שמות דרשה כ'), דהנה ביאר שכל אותם שמונים שנה הקב"ה בחן את משה רבינו לראות אם הוא מתאים להנהיג את ישראל, והמתין למנותו דבר על ישראל, עד שבהיותו בגיל שמונים שנה הוכשר להיות מנהיגם של ישראל, ולכך שלחו יחד עם אהרן להתחיל להתעסק בהנהגת עם ישראל, ולדבר לפני פרעה להוציא את עם ישראל ממצרים.

וזה לשונו: "הקב"ה בוחן למנהיגים עד שיראה שהם ראויים להנהיג את ישראל וכו', וכן אמרו רז"ל (שמ"ר ב') כשרצה הקב"ה להעמיד מלך על ישראל להנהיגם היה מסתכל ברועים הרחמנים, וכו', וכן עשה עם משה, שאע"פ שהיה מזומן ומוכן להיות פרנס על ישראל, לא רצה למנותו עד שראה בו סימני מדת הרחמנות, והמתין עד שמונים שנה, וכשהיה בן שמונים שנה וראה בו סימני הרחמנות קראו לרעות את ישראל. ומה סימני רחמנות ראה בו, ארז"ל (שמו"ר שם) שפעם אחת נשמט טלה מהצאן ונפרד והלך לו, הלך משה אחריו להחזירו, רץ הטלה לפניו ומשה רץ אחריו עד שהגיע לאפיקי מים והלך לו הטלה לפניו לשתות, וכיון שראהו משה שהיה שותה אמר לא נשמט זה מהצאן אלא מפני הצימאון ואני פשעתי בו שלא הבאתי הצאן לשתות וגרמתי לו לטרוח ולרוץ עד כאן, אם כן יש לי לרחם עליו, מיד נשאו בחיקו והשיבו אל הצאן. וכיון שראה הקב"ה רחמנותו על הצאן מינהו פרנס ורועה על ישראל".

ודברים אלו נוקבים עד תהום, כי טבע האדם שעמל קצת וכבר רוצה להשיג מבוקשו, למשל הקשיב פעם אחת לשיעור ולא הבין כל כך, יש לו כבר תרעומת. למד מסכת ואינו יודעה על בוריה, כבר חש עצבות ודכדוך. אך לא זו האמת, כי הנה משה רבינו על אף שמעת הורתו ולידתו בקדושה, ואפי' לינק מנוכרית לא רצה, היה רועה בסבלות אחיו, ושמונים שנה עמל על מידותיו והתייגע בעבודת השי"ת ובתורה, להשיג ולהעפיל למרומי הפסגות, שיא מידת הענוה, תורה ויראה, ולזכות לדבר פה אל פה עם השי"ת, והיה מתנהג ברחמנות בכל עת ובכל שעה. ועמל שנה ועוד שנה, עד היותו בן שמונים שנה, ורק בתום השמונים שנה, קיבל אות מהשי"ת שראוי הוא, ותיקן והשלים עצמו להיות ראוי להנהיג את ישראל, ואדרבה גם אז סבור היה בענותנותו כי עדיין אינו ראוי.

## ישיבת המתמידים בבהמ"ד "צופיוף"

רחוב שלמה מוסיוף 13 שוק הבוכרים, קומה ב'

### מועדי סדרי הלימוד:

עש"ק: (18) משמרה א': מהשעה 3:15 עד 3:45

ב': מהשעה 3:45 עד 4:15 משמרה ג': מהשעה 4:15 עד 4:45

שב"ק בבוקר: (15) מהשעה 7:35 שחרית: 8:05

שב"ק בצהריים: (13) מהשעה 1:30 עד 3:15 אח"כ מנחה

מוצ"ש: מהשעה 7:30 עד 9:30

### הכנו: השנה סדר לימוד ליל פורים דמוקפין

"אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו!"

גיליון "אשכול יוסף" יו"ל לזיכוי אלפי ישראל

על ידי האחים הנעימים היקרים והחשובים  
אוהבי התורה ולומדיה מיחידי סגולה ידידנו היקרים

כמר גדעון ניסים ומר אהרן ניסים הי"ו

לברכה והצלחה להם ולכל בני ביתם בכל מעשה ידיהם

בכלל הברכות יבורך ידידנו הנעלה שלומי ניסים הי"ו

מוקדש לע"נ הוריהם היקרים:

סאלם אליה בן מסעודה ז"ל, נוריה בת גורג'יה ע"ה,

ת.נ.צ.ב.ה.

עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר <